СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 286. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 9. грудня, 1924.

VOL. XXXII. No. 286. Jersey City, N. J., Tuesday, December 9, 1924. THREE CENTS

Домагаються зміни іміґраційного закона.

НЮ ЙОРК, 7. грудня. — Ліга Свобідної Іміґрації почала кампанію за заведеннем свобіднійшого іміґраційного закона.

Організація виробила проект іміґраційного закона, який вона подасть конґресови до ухвалення.

Головною основою сього проекту є постанова, що іміґ-[...]тів з Европи мається допускати до Злучених Держав без [...]ду на число й походження. Перед виїздом зі своєї держа-[...] однак, іміґрант має дістати від американського представ-[...]тва в тому краю посвідку про свій моральний, умовий та [...]ільний стан. По приїзді до Америки іміґрант має дістати [...] іміґраційного уряду приказ, що він має жити через якийсь [...] в певному окрузі, згідно з економічними вимогами сього [...]аю. Він має ходити через два роки до американської школи, [...] стоїть під наглядом уряду.

ЗРІСТ ІМІҐРАЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 7. грудня. — Після обрахунків іміґраційно-[...] бюра при департаменті (міністерстві) праці, іміґрація за [ми]нувший адміністраційний рік значно зросла.

В 1922 році до Злучених Держав прибуло нових іміґрантів [.]09,556, в 1923 році 522,919, а в 1924 році 706,896. Як можна бу-[...]ло сподіватися, іміґрація з полудневих та східних країв Евро-пи зменчилася, а іміґрація зі західної та північної Европи [п]ідросла.

КОНҐРЕС БЕРЕТЬСЯ ЛІНИВО ДО РОБОТИ.

ВАШИНГТОН, 7. грудня. — Ні одна ні друга палата конґресу не зробила за кілька днів своїх нарад нічого путнього.

Мими сього уряд не думає конґресу підганяти. Президент Кулидж мав станути на становищи, що він не журиться роботою конґресу, якщо він лишень не стане нарушувати його програми ощадности.

Серед сенаторів починається рух за скасованнем тої точки податкового закона, яка дозваляє приватним горожанам вглядати в податкові книги та вивідуватися, кілько податку другі платять.

МІНІСТЕР ПРО СТАН РІЛЬНИЦТВА.

ВАШИНГТОН, 7. грудня. — Міністер рільництва Волес подав конґресови звіт зі стану рільництва в 1924 році.

Після виводів, фармері стоять сього року богато краще, як вони стояли минувшого. Вони мали мати сього року 12 міліонів долярів приходу, або о 5,000 більше, як в 1923 році. Се був найкращий рік від 1920 року.

РІЧНА РОБОТА ПРИБЕРЕЖНОЇ СТОРОЖІ.

ВАШИНГТОН, 7. грудня. — Федеральна служба прибережного безпеченьства предложила конґресови проект нового закона про службу, і подає в звіті, доданім до сього проекту, що за минувший рік ся сторожа вратувала 2,462 людий.

[С]ЕНАТОР БОРА ПРОТИ ВИРІШУВАННЯ МЕЖИНАРОДНОГО СУДУ НА СІМ ЗАСІДАННЮ.

ВАШИНГТОН, 7. грудня. — Сенатор Бора заявляє, що [...]ерішне засідання конґресу не повинно вирішувати питання [...]ступлення Злучених Держав до межинародного суду. Засі-[...]не на се за коротке, і питанне треба відложити до слідую-[...] конґресу.

БУТЛЕҐЕРСЬКА ЗМОВА ЗРОСТАЄ.

[Д]ЖЕРЗИ СИТІ, 7. грудня. — Слідство, яке стейтова про-[...]орія розвела над розмірами бутлеґерської змови з джер-[...]ькою поліцією, показує, що ся змова мала богато шир-[...]уги, як спершу здавалося. Прокуратор каже, що в змові [...]ні високі державні урядники, визначні партійні провід-[...] та богаті банкирі.

[...]подіються, що незадовго наступлять нові арештовання.

[М]ІЛІОНЕРКА ПЕРЕЛОВЛЕНА НА ПАЧКОВАННЮ ДІЯМАНТІВ.

[Н]Ю ЙОРК, 7. грудня. — Митові урядники сконфіскували перли вартости 60,000 долярів, які пані Блуминґдейл, жена одного зі спільників великого нюйорського департаментового склепу, хотіла перевести через границю без оплати мита.

Товариство золотників зробило на неї донос, і митовий уряд зажадав від неї 120,000 долярів кари й мита.

КАЖЕ, ЩО НЕ ДЛЯ ПОЛІТИКИ.

НЮ ЙОРК, 7. грудня. — Жінка великого князя Кирила, котрого кількоро людий вважає одиноким правним царем Росії, приїхала сюди нині на кораблі Париж.

Вона каже, що вона не приїхала для роблення політичних заходів для свого мужа. Вона заперечує також чутки, немовби вона приїхала добувати від американських банків 60 міліонів, які належуться її мужови.

Вона приїхала зі своїми придворними дамами як справдішна цариця, і зараз метнулася межи американських купців з приняттями.

ДЕПОРТУВАЛИ ДІВЧИНУ З МЕКСИКУ.

МЕКСИКО, 7. грудня. — Мексиканський іміґраційний уряд відослав до Злучених Держав малолітну дівчину Гелену Вен Слайк, котра приїхала нині до Мексика, щоби тут вдідатися за одного перебуваючого тут Американця. Відослано її через те, що вона не мала від своїх родичів дозволу на подружжа та виїхала в дорогу без дозволу родичів.

ВІДЛОЖИЛИ ВИКОНАННЄ КАРИ СМЕРТИ ЧЕРЕЗ КОМЕДІЮ

ОСИНИНҐ, Ню Йорк, 7. грудня. — На приказ нюйорського стейтового ґубернатора відложено на цілий місяць виконанне кари смерти 5 засудженців, що находяться у місцевій тюрмі. Кару відложено на те, щоби дати їм нагоду побачити комедію, яку дають другі вязники.

ПЕРЕВОЗЯТЬ ЦЕРКВУ АВТАМИ.

Овшен Сити, Н. Дж., 7. грудня — Місцева лютеранська церква закупила церковний будинок від реформованої церкви в Вудгейвені, в стейті Ню Йорку. закуплений будинок розложено на кілька частий та перевезено на нове місце троками.

НЕДОСТАЧА ЛІКАРІВ

Олбані, Ню Йорк, 7. грудня. Стейтовий департамент здоровля каже, що цілий ряд менчих місцевостий в північній части сього стейту відчуває недостачу лікарів.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ.

Український Червоний Хрест розрісся в широку організацію, має по містах і селах України 306 комітетів і 100 инших низових осередків, з кількістю членів, коло 100.000. Ч. Х. орґанізував 27 деспансерів і 15 инших установ для боротьби з соціяльними хоробами, туберкульозом венеричними хоробами і ин., і 40 амбуляторій для обслугування селянства медичною помічю. Ч. Х. опікується також безпритульними дітьми, як сенаторії, захоронки, консультації, для роздачі молока і пр. Торговля медикаментами проадиться в 70 місцевостий. В кінци Ч. Х. опіку;ться також безробітними, улаштовуючи для них їдальні, майстерні ночліжки і т. п. Назву товариста проектується змінити на „Червону Зорю".

НЕВИЯСНИНІ АТЕНТАТИ НА НІМЕЦЬКІ ПОЇЗДИ.

Останніми днями трапилося кілька атентанів на поїзди, яких причин і виновників не викрито. Так приміром на шляху поспішного поїзду між Берліном і Штетином поклав хтось сталевий стовп семафону. Машиніст завважив перешкоду і спинив поїзд. В самому Берліні в околиці Шенбурґа затрасовано шлях ґазовими резервоарами. Поїзд розбив їх в тріски і щойно крики ранених відломками подорожніх звернули увагу машиніста на катастрофу. Третий випадок трапився на берлінському передмістю Ґріневальд. Невідомі люде острілювали поїзд, при чому побили богато шиб.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1925 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і що вже вислано календарі на адресу пп. секретарів для слідуючих відділів: 37, 65 (2 п.), 70 (3 п.), 234 (2 п.).

Повисше вимінені посилки зістали вислані почтою дня 6. грудня. Котрий би з висше згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адмін. „Свободи".

„В СЛОВЄ І ПІСМЄ"

Адміністраційна комісія польського сойму усталювала оноді проект закону про громадську самоуправу при чому одна з його статтей говорить, що на уряд війта може бути вибраний кождий член громади, який покінчив 20 рік життя і володіє польською мовою в слові і письмі. Проти останньої клявзулі застереглися представники лівиці думаючи, що вона дасть привід до надужить надзірної влади, яка по свойому толкувати ме володіння польською мовою в „слові і писмі".

ВЛОМ ДО ВІЙСЬКОВОГО СУДУ У ЛЬВОВІ.

Невислідженний до тепер злодій вломився 6 м. м. до будинку окружного військового суду при Замарстинівській вулиці у Львові. Злодій розбив бюро секретаря суду Шорра і найденими в ньому ключами поотвирав собі каси і скарбницю депозитів, з яких забрав усе, що вважав вартісним для себе. Спокій і педантичність, з якой перевів злодій своє підприємство говорять, що був він старим бувальцем судових закамарків.

ПОЛЬСЬКІ КОЛЬОНЕЇ НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ.

Польські часописи повідомляють, що найновійший розпорядок польського міністерства внутрішних справ завів зміну у вимогах конечних для утворення адміністраційних одиниць з мазурських осад на „кресах". Для цього доволі тепер, щоб 60 процент ґрунтів було обєднанних в цілости. можна надіятися, що на наших очах на „кресах" виростуть нові села, яко противага стародавніх українських сіл.

ПОЛЬСЬКІ ВОЛИ Й ТЕЛЯТА ДЛЯ АВСТРІЇ.

Дня 5. м. м. прибув перший транспорт польських волів й телят в сумі 12 ваґонів. Се перша частина транспорту воловаго й телячого мяса, законтрактованого в польсько-австрійському договорі.

ЛЕТ ЗІ ШВАЙЦАРІЇ ДО ПЕРСІЇ

Відомий швайцарський летун пор.. Мітельгольцер вибирається з початком грудня у подорож до Тегерану (стол. Персії) на гідропляні. Його ціллю є дослідити стан воздуха на лінії, що веде від Каспійського моря до перського заливу, яка має бути продовженнєм лінії з Марсилії до Анґори.

„СРЕБРНЕ ЗЛОТЕ".

Були дотепер паперові золоті а тепер появляться ще й сірбні золоті. Але вони чогось не дзвонять сріблом. Соймові посли найскорше дослухалися до цього і вже посол Пончек питав навіть про те міністра фінансів. Мін. фінансів відповів, що олов'яний звук не походить від цього, що вони з кепського матеріялу, але тому, що в середині мають... шпари.

ПРОЩАЛЬНИЙ ВИСТУП Г. БОРИСОГЛІБСЬКОЇ.

Славна українська артистка Ганна Іванова Борисоглібська вернулася зі Львова до дому на Великій Україні де гратиме в Українськім Державнім Драматичнім Театрі у Харкові. З нагоди виїзду артистки на її користь відограв український театер дир. Й. Стадника у Львові 10. падолиста комедію М. Старицького: „За двома зайцями".

„МОНДРИ ПОЛЯК"

Поляки, щойно тепер отямилися, який „ґешефт" зробили на продажі біловежської пущі Анґлійцям, супроти чого хочуть перевести ревізію заключених в тій справі контрактів.

НА ГЛАДКІЙ ДОРОЗІ.

В околиці Заживця жовківського повіту напало двох бандитів на Жида Федера, що вертав до Рави руської, і забрали в нього 100 золотих та закуплені товари.

При виборах до німецького парляменту побідили републиканці, а програли монархісти і комуністи.

БЕРЛІН, 8. грудня. — При вчерашніх виборах до німецького парляменту (райхстаґу) побідили републиканці. Монархісти, а також комуністи, котрі ішли до виборів з великим голосом і криком, потерпіли невдачу.

Побідили соціял-демократи, католики (центровці) і демократи. Вони можуть мати більшість в новому парляменті, коли обєднаються. Тоді, як кажуть, і кабінет був би коаліційний. Провідник католиків дотеперішний канцлер др. Вільгельм Маркс оставсь би і надалі канцлером, а до кабінету покликав би представників соціял-демократів і демократів.

Обчисленнє висліду виборів ще не покінчене, але вже тепер видно велику побіду соціял-демократів.

Монархістична ґрупа Людендорфа, так звана „німецька народня партія", потерпіла повну невдачу, але самого Людендорфа вибрано. Лише баварські монархісти трохи зискали при сих виборах.

Народня партія, якої провідником є міністер закордонних справ др. Штреземан, котрий при виборах ішов з монархістами, стратила половину мандатів, які мала в останній каденції.

Демократи при сих виборах майже подвоїли свої попередні сили.

Комуністи потерпіли розгром, не меньший від ґрупи Людендорфа. Робітництво відказалось голосувати на комуністичних кандидатів, а голосувало на соціял-демократичних кандидатів.

Майже усі лідери усіх ґруп вибрані, навіть і сих партій, що потерпіли розгром.

Виборці дуже чисельно станули до виборів. Обчислюють, що голосувало 80% управнених до голосовання.

БІЙКА ПРИ ВИБОРАХ.

БЕРЛІН, 8. грудня. — При німецьких виборах по більших містах була завзята боротьба між виборцями противних ґруп.

Декуди приходило навіть до бійок на палки і револьвери і поліція мусіла розборонювати.

Богато ранених відвезено до шпиталів.

Покищо не відомо, чи убито кого в сих виборчих боях.

КОШТИ ВИБОРІВ.

БЕРЛІН, 8. грудня. — Обчислюють, що німецькі вибори коштували 7 000,000 золотих марок.

Сі видатки зруйнували фінансово всі політичні партії.

ФРАНЦУСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРОГОНЮЄ КОМУНІСТІВ.

ПАРИЖ, 7. грудня. — Французьке правительство арештувало 350 комуністів у Парижі. Всіх їх прогонить поза межі Франції. Се переважно зайди з Росії.

Вони прибули по дорученню московського „комінтерна", щоби творити „ячейки" серед робітництва.

Сі „ячейки" мали не тільки ширити большевизм у Франції але також шпіонувати для російських большевиків.

ПИСМЕННИК ШО ПРО МОСКОВСЬКИЙ БОЛЬШЕВИЗМ.

ЛОНДОН, 7. грудня. — Славний анґлійський писменник і відомий соціяліст Джордж Бернард Шо вислав лист до московського урядового дневника Известия у відповідь на запит про його становище до большевизму.

Відпись сього листа він подав до анґлійської і американської преси.

В сьому листі він наперед каже, що боїться, що Известия не зможуть помістити його листа.

Він каже в листі, що большевики можуть осягнути кориснійші умови договору від анґлійських консерватистів аніж від Партії Праці, а се з уваги, що економічна ситуація все бере верх над політичною.

Але присьому він радить большевицькому урядови, щоби розлучився з „комінтерном" Зіновева (так званим „комуністичним інтернаціоналом") по змові як найскорше. Сей уряд, каже Шо, мусить раз зробити ріжницю між поважною державною політикою і школярськими глупостями Зіновева, коли хоче взяти на себе одвічальність перед Европою за свої вчинки.

Він каже, що не має на гадці листа Зіновева але далеко поважнійші справи.

Що пише, що лондонський Таймс оголосив „конституцію" того так званого „третього інтернаціоналу" Зіновєва, яка задивувала прихильників большевицької Росії в Анґлії штубацькою глупотою.

Він каже, що і соціялізм поступає і розвивається, а російські молокососи разом із Зіновєвим знають те, що було тому пів століття і хотять диктувати досвідним і знаючим та розуміючим соціялізм — соціялістам других країв, щоб їх слухали.

ЕСПАНЦІ ПОКИДАЮТЬ МАРОКО.

ПАРИЖ, 7. грудня. — З Африки повідомляють, що Еспанці потерпіли повну невдачу в Мароку і покидають сей край.

ЧЕМБЕРЛЕЙН В РИМІ.

РИМ, 7. грудня. — Анґлійський міністер закордонних справ Остен Чемберлейн, прибув уже сюди на засідання Ради Ліґи Народів.

Він нині був у короля Віктора Емануїла і мав зпремієром Муссоліні довшу розмову.

Кажуть, що він заявився за відкладеннєм справи з „всесвітнім розоружним конґресо".

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Фін. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ОБЄДНАННЄ РОСТЕ.

Вже недавній Конгрес Обєднання виявив, що ся загальнонародня органїзація щораз більше зростає в силу. Делегати з усіх сторін Злучених Держав оцінили вагу і значінне нашої репрезентаційної установи в Америці. Вони висловили признанне урядови і канцелярії за совісну і чесну патріотичну працю і перевибрали майже усю давню управу в однодушному голосованню.

Коли делегати розїхались домів вони розповіли про діяльяність Обєднання по громадах і приєднали йому нових прихильників.

Тепер вже видно, що ідея Обєднання побідила і воно росте в силу. По кількалітніх невдачах в політичній органїзації, виступило Обєднанне з ідеєю злуки, спершу на слабких ногах, а поволі стало кріпшати і кріпшати, поки не набрало сил. Тепер воно вже знову установою, що має загальне признанне і тут і заграницею, в старому краю.

Були часи, що американські Українці скоро будували і скоро валили навіть великі свої політичні органїзації, а велику шкоду в сьому для нації побачили аж по руїні тих органїзацій.

Тепер сей досвід навчив їх розуму. Тепер будують поволі, обережно, а присьому чесно, солідно і тимсамим на певних і тривких основах.

Верба скоро росте, а дуб поволі росте. Нехайже Обєднанне буде сим дубом, що виростає помалу але в могуче дерево.

Бо такого могучого дерева українського тепер треба на американській землі.

Перегляньте виказ допомог, які що-місяця посилає Обєднанне до старого краю. Їх може й не було-б, якби не було Обєднання.

Прочитайте звіт Обєднання про останнє засіданне його екзекутиви, а побачите, скільки солідної народньої праці на нього накладається, і знайте, що ніхто її не виконав би, якби не було Обєднання.

Вже саме істнованне Обєдання свідчить перед нами і чужими, що ми нація, яка спосібна до загальної органїзації, якої короною є національна держава. А праця в Обєднанню свідчить, що ми нація, яка жиє і хоче жити, та яка бореться за власну державність і її виборе.

Сю пригадку ми пишемо не на пусто, аби хвалити Обєднанне, бо його праця більше хвалить ніж наші слова, але на те, аби пригадати всім Українцям і всім Українкам, що вже досить довго стояли осторонь Обєднання, та шо вже тепер крайня пора, щоби прийшли до нього і стали разом з ним рука в руку до спільної праці для рідного краю.

Тепер не повинно вже бути ТАКИХ ГРОМАД АБО ТОВАРИСТВ, котрі не належать до Обєднання, а ширять анархію, переводячи збірки на цїли загальні на власну руку, а не через Обєднанне.

Тепер не повинно вже бути таких Українців або Українок, котрі не платили-б НАРОДНЬОГО ПОДАТКУ до Обєднання. Кінчиться другий рік істновання Обєднання. Так кождий тепер повинен здати перед своєю совістю рахунок, і коли не сповнив свого маленького обовязку для нації, нехай негайно вишле народній податок за два останні роки в сумі 6 долярів. Несповнений обовязок буде тяжіти як гріх і принесе моральну шкоду довжникам, а моральну і матеріяльну справі народній. Колиж він буде сповнений і сповнений скоро, так спільними зусиллями подадуть американські Українці дуже велику допомогу на найпотрібнійші справи рідного краю.

Як в сьому осягнемо побіду над собою самими, то аж тоді можемо казати, що з певностю на побіду станемо до бою з ворогами.

АДРЕСА ОБЄДНАННЯ:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

Туди посилайте свій народній податок!

Посилайте негайно і питайте всіх знакомих Українців, чи сповнили вже сей свій обовязок, чи заплатили національний союз?

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Рідна Школа із Західної України кличе о поміч!

Поміч потрібна негайно!

Як помогти?

Нехай кожде українське товариство в Америці на найблизшому мітинґу ухвалить від себе допомогу в сумі від 5 до 25 долярів і зараз вишле на Рідну Школу до Обєднання.

А кождий свідомий Українець і Українка нехай вишле НЕЗАПЛАЧЕНИЙ досі народній податок за 1923 і 1924 до Обєднання, в сумі 6 долярів.

Тоді Обєднанне вишле зовсім вистарчаючу допомогу до старого краю на українські приватні школи і на оборону сих шкіл усіми можливими способами.

Спішіться, бо пізно іноді значить запізно!

Допомогу посилати через Обєднанне на адресу:

OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

ОБІЦЯВ ПАН КОЖУХ

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

По всій Україні, від Збруча аж до Харкова, радість і ликованіє, парад, штандарт скаче, мовляв невмірущий гоголівський ревизор. Сталася подія ваги плянетарної, що матиме наслідки далеко більші, ніж скажемо, недавня всесвітня війна, бо-ж покаже і найзапеклійшим скептикам, що декрети т. з. совітського уряду — не пусті слова на втіху „ленінським дурачкам", а результат мислі совітського державного розуму, доброї волі і бажання створити в межах СССР. для кождої національности правдивий рай.

Таким саме декретом, як відомо, був і декрет про т. з. „українізацію" України. Як се не безглуздо звучить, проте... наказано українізувати, то нема що й балакати. Розтрубили про се з минулого року не гірше, як, нпр., про „ліквідацію безграмотности" і от нарешті настав час підвести білянс здобуткам українізації. Здобутки справді надзвичайні, тому й ликованія всеукраїнське.

Річ у тім, що в Київі всі поштові скриньки українізовано, себ-то напис „Почтовый ящик для писемъ" перемальовано на „Поштову скринку для листів", а в головнім поштамті і написи всюди зроблено (очевидно хоч сю справу зважилися доручити правдивому Українцеви, а не якомусь „таваріщеви" з Москви або Бердичева). На превеликий жаль, ґазети не пишуть про те, чи сов-урядовці на пошті і розмовляють по-українському, чи українська мова тільки на вивісках, як реклями, — так, як, нпр., в конторі української комуністичної ґазети „Більшовик", де українська мова не є обовязковою, і Жидки липочуть, як між собою, так і до гостей, по-кацапському.

Коли до сього скринькового досягнення комуністичної влади та додати запроваджені саме тепер повірочні іспити „по украінському языку співробітників Губземуправленія, Гублесуправленія, Губотдела Местного Хозяйства и Сахаротреста", то теє гучне ликованіє по.. всіх ґазетах на Україні від Збруча аж ко Харкова стане цілком зрозумілим. Правда, тії повірочні іспити дали вельми сумні наслідки, але-ж... головна річ декрет, а що з того вийде — наплювать.

„Іспити сі виявили, — пише київська „Пролетарская Правда" в числі від 9. X. с. р. — що **ряд (!) співробітників дуже погано засвоїв українську мову".**

Але — „Комісія в найближчім часі приступить до повірочних іспитів у всіх совітських і господарчих установах, які містяться. **на території... Київщини".**

А на території всієї України? ... Про се „П. Правда" мовчить, так ніби Київщина — то вся Україна! Але те, про що не договорює пролетарська „Правда", додає „білоґвардійська". З незахованою радостю й симпатією до зненавидженої сов. влади (так, так!) соціялістичні московські „Дни" в Берліні пишуть:

„На тільки що закритій сесії Українського ЦВК Наркомпрос довів до відому **про труднощі по українізації міських і професійних шкіл через брак не лише відповідного кадра українських педаґоґів, але й української літератури та підручників. Що-ж до українізації ВУЗ-ів (вищі школи), то там зустрічається ще більше труднощів через незначну кількість студентів-Українців і вимоги більшости ВУЗ-ів читати лекції московською мовою".**

Признатись по правді, я вже тепер, після „П. Правди" й „Днів", не знаю, що думати, нпр., про дані, подані українським поетом Я. Савченком в „одвертому листі до петлюрівського письменника С. Черкасенка", листі передрукованім між иншим, і американськими комуністичними ґазетами.

„А як би ви, колишній петаґоґу, глянули в наші, таки українські, ВУЗ-и, Рабфаки, Технікуми, Інститути, Трудшколи, — от було-б вам сто кіп горе! Ви зустріли-б тут сотні тисяч селянської і робітничої, нової, або, як ми кажемо, пролетарської інтеліґенції. **І вся вона розмовляє і учиться по-українському..."** („Більшовик" ч. 115).

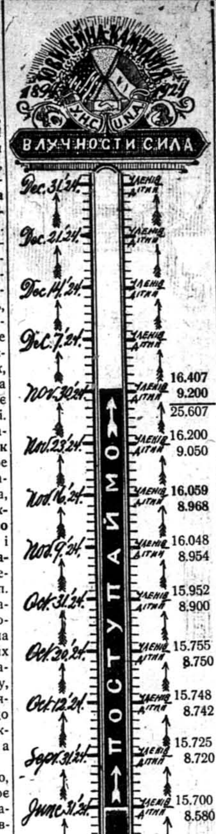
Отже комісія „Пролетарської Правди", а також сам український наркомпрос, тов. Затонський, на підставі конкретних даних мусять признатись, що і справа українізації і справа освіти стоїть дуже й дуже кепсько, а запроданець і московсько-жидівський помийник, Я. Савченко, як той дурень на похороні, витанцьовує, співає осанну і плете ріжні небилиці. Ті запевняють, що українізація не вдалася, **і далі скриньок поки-що діло не пішло** (до-речи мовити, і скриньки тії та написи на пошті теж не новина, бо **ще за Центральної Ради українізацію їх переведено було** п. п. міністрами Штефаном і Шаповалом, **а сов.-влада зопалу скасувала була се,** щоб тепер знову Українізувати), а п. Савченко вигукує, що все гаразд: тов. Затонський доводить, що нема педаґоґів, нема підручників, нема українських студентів, ті, що суть, вимагають учити їх по-московському, пан-же Савченко товче про якісь сотки тисяч студентів, що вчаться й ромовляють по-українському. Хто-ж бреше, а хто правду каже-...

Ми не помилимося, ґадаю, коли скажемо, що всі троє брешуть — і „П. Правда", і Затонський, і Савченко. „Правда" бреше, що українізацію переводилось щиро, а не про людське око, бо тоді — чому-ж їй не вдатись? Затонський бреше, що нема педаґоґів і української молоді, що бажала-б учитись по-українському, а Савченко бреше, що в школах учаться по-українському. На нашу думку, справа стоїть дуже просто: суть сотки тисяч і міліони української молоді, але їх не вчать по-українському; і не тому, що вони не хотять і нема педаґоґів, а тому, що сов.-влада сього не хоче. Коли українська еміґрація в Чехословаччині з нічого за три роки створила і С.Г. Академію, і Університет, і В. Пед. Інститут, і всякі курси та школи, а крім того склала й підручники для них, знайшла потрібний контінґент педаґоґів, то влада, яка вяже шестий рік має всю повноту власти, всі матеріяльні засоби української республики, а також, на всякий випадок, найдосконалійший у світі апарат принуки, — така влада за такий довгий час могла-б створити принаймні те, про що фантазує в своїм „листі" один з її паскудних підніжків, „грязь Москви". п. Я. Савченко.

Але вся річ у тому, що **вона не хотіла, не хоче й не хотітиме ніколи сього, бо влада тая не українська,** а московсько-жидівська, і українство для неї — се тільки „петлюровщина" (про що одверто й говорять її комісари на провінції). Коли-ж і здіймає вона гамір коло т. з. українізації, то зовсім не з прихильности до України й Українців, але з причин, про які вже не раз писалося на сторінках нашої ґазети, а тому — добре відомих нашим читачам. І коли ми вважали потрібним навести тут „правду" „Пролетарської Правди" і радянського наркомпроса Затонського, то лише для того, щоб іще лишній раз підкреслити **руйнуючу роботу комуністів на нашій Україні.**

Чого-ж радіють усі оті Савченки й Ко? А певне-ж тому, що такі людці в своїй підданчій, помийницькій ретельности й запобігливости вже саму панську обіцянку наперед уважають за дійсне й тішаться по приказці: обіцянка,— цяцянка, а дурневи радість.

М. Джеря.



В повисшій шпальті офіціяльного орґану У. Н. Союза, підчас теперішної „ювилейної кампанії" рекордовий департамент У. Н. Союза буде виказувати поступ кампанії і зріст членів орґанізації в формі термометра.

В надії, що Вп. Члени і Членкині будуть старатися, щоби рівнобіжно з датами підносилося і число обезпечених то є членів і дітий приєднаних до орґанізації підчас сеї ювилейної кампанії, кличемо всіх до вспільної орґанізаційної праці. до приєднування нових членів після розісланих до відділів інформацій.

І. Каштанюк
рекордовий секретар.

„Цариця" в Америці.

Американські ґазети, головно на сході Злучених Держав, нині повні вісток про царів. Від кількох уже днів ішла тут широка струя балакуньства про помилуванне Роберта Бриндела, „царя нюйорських будівельних юній", який доказав, що він справдішний цар, коли продавав будівельним босам свої впливи в юніях проти інтересу будівляних робітників і проти інтересу публики. Нині „царя" Бриндела усунено на задний плян і висунено на передний „царицю". Сею царицею є жінка великого князя Кирила Романова, того самого, що недавно проголосив себе царем-однодержцем всеї, неділимої Росії в Парижі.

Про приїзд „цариці" американські ґазети росписали довжезні шпальти, гейби вона відкрила стрільний порох, або запалила ріку Гудсон, або гейби вона в кого, або хтось у неї вкрав дорогі діяманти. Пишуть, що вона буде візджати до Ню Йорку як справдішна цариця, дарма, що ті самі ґазети подають, що навіть великі князі не дуже то одушевляються царем Кирилом, її мужом, та проти нього висувають пару других великих князів. Царі все їздили і по Росії і поза Росію так, що кождий видів, що вони бояться своїх возлюблених підданих. Колись здовж зелізничих доріг, якими їздили царі, стояли ряди салдатів, а нині „цариця" віздить в Ню Йорк і перед своїми возлюбленими підданими оберігається скріпленим кордоном нюйорської поліції. Клоби полісменів мають успокоїти всякого Росіянина, який в запалі патріотичного піднесення хотів-б зближитися до своеї возлюбленої цариці.

Зате ті самі ґазети доносять, що американські республиканці будуть мати досить нагоди налюбуватися царицею всеї Росії, яку так дуже любить тихий, спокійний, мирний російський народ. Американські смотрики, які власне що покінчили вистави собачок, будуть могти взятися до дальшої суспільної роботи та будуть мати нагоду диґнути перед самою всеросійською царицею. Хто знає, може цариця навіть ізволить та сфотографується з ними. Хто то може знати, що кому доля писала?

Пишуть ґазети, що „високі сфери" Америки лагодять „цариці" великі приняття, а „цариця" лагодиться їм відвдячитися та улаштувати неменче високі приняття. Хоча ми іміґранти, та ми вже „високі сфери" републиканської Америки на тільки знаємо, що нас учили в школах горожанства, що Америка република, що всі Американці републиканці, і ми нераз кричали „Гура", як американські бесідники говорили про благодати републики. Але рівночасно ми памятаємо, з яким одушевленнем републиканські „високі сфери" витають брата німецького кайзера, або бельґійського короля, або принца Валії, або хочби жінку ніким не признаного царя всеї неподільної Росії.

Доносять ґазети, що якась запомогова орґанізація врочисто запротестувала проти широких принять для „цариці". Другі не протестували, бо вони розуміють, що американські богачі, не маючи де дівати свого часу й своїх міліонів, хапаються всякої нагоди, щоби троха розірватися, без оґляду, чи се вистава собак чи се приїзд „цариці". „Цариця" може й захоче поінтриґувати серед Американців, але її заходи мають таке політичне значінне, як вистава собак.

СПИС ЖЕРТВОДАВЦІВ

на поміч будови читальняного дому в Черниxівцях, повіт Збараж.

(Зібрав д. Антін Лемешка з Webster, Mass.)

Ант. Лемешка $25.00; В. Гірчиця $18.00; В. Драган $12.00; Анд. Лемешка, О. Валіґура, Л. Дзьоба, В. Жук, Т. Захаревич і О. Комар по $10.00; П. Скалецький, В. Скалецький, С. Скалецький, В. Валіґура, Д. Валіґура, А. Бойко, Л. Тихоневич, М. Купчик, Т. Кирничний, Теодор Лемешка (сімлітний хлопчик, син Антона Лемешки), Анна Лемешка, Мар. Лемешка, Мих. Захаревич і Ст. Вітенко по $5.00; О. Драґан $3.00; Кат. Гірниця, Анд. Мних, Вар. Грицуняк і Йос. Жабський по $2.00; В. Кошель і А. Савка по $1.00. — Разом $198.00.

(Зібрав Комітет в Нюарку, Н. Дж.)

К. Багрій $25.00; Д. Гирка і Л. Вітенко по $15.00; М. Вітенко, П. Репета і Г. Худик по $10.00; О. Вітенко, Л. Зібровський, Л. Гирка, Н. Комар, С. Кравецький, П. Славута, М. Лимешка, К. Роляк, П. Білик, Л. Зьоба, В. Жук, М. Гливяк, К. Скалецький, І. Цибринський і Д. Кінах по $5.00; О. Жабський, М. Кутний, М. Джус і К. Шутко по $2.00; О. Ренделюк, С. Скалецький, С. Власюк, І. Миско, Репета, І. Клос, І. Лобоцький, Irving Gros, John Rock, М. Саламандра і П. Рубас по $1.00; І. Урбанович, І. Думенко і К. Шумліч по 50 ц.; І. Пилюшкевич 25 ц. — Разом $180.75.

Разом зібрано $378.75.

Дорогі Родимці! Ви бачите звіт збірки на будову читальні в Черниxівцях; бачите, що донині зібрано лише $378.75, а іменно щирий громадянин Антін Лемешка з Вебстер, Масс., зібрав і вислав ще в 1922 р. $198.00, і Комітет в Нюарку, Н. Дж., сего року зібрав $180.75. З тих $180.75 вислано до краю через Українське Еміґраційне Бюро в Нюарку $158.00, розходу на відозви і листи збірки було $13.20, а оплата висилки $4.55, в касі остає $5.00.

Ґей браття Черниxівчани; Чи Вам не сором, що виходці з маленького села Охрімовець зібрали в Америці на читальню в Охрімовцях $1,600.00, а 600 Черниxівчан в Америці зібрали заледви $278.75. Чи не сором Вам буде, як в сусідськім маленькім селі Охрімівцях повстане величавий читальняний дім, побудований жертвами тих, що перебувають в Америці, а наша знищена війною черниховецька громада вже третий рік будує читальню, пише до Америки, просить помочи, а Ви браття глухі на їх просьби?!

Тож ще раз взиваємо всіх Черниxівчан: Спішіть з жертвами на докінчення будови української читальні в Черниxівцях. Беріть примір від Ваших сусідів Охримівчан, котрих є в Америці 170 душ, а зібрали $1.600, а 600 душ Черниxівчан зібрали лише $378.75.

Комітет в Нюарку просить всіх тих, хто отримав лісти збірки о зворот лістів враз з зібраними жертвами. Комітет звертаєся вже в тій справі до тих, кому вислав лісти з просьбою о зворот. Дехто звернув, а богато ще тримають ті лісти збірки і зібрані жертви в себе. Ще раз просимо, не будьте байдужі, зверніть лісти і зібрані гроші. Хтож не послухає і дальше буде тримав в себе лісту і гроші, того будемо мусіли публично в ґазеті згадати по імени. Родимці! Справа читальні є вельми важною в селі, поможіть її будову докінчити.

Всякі жертви просимо слати на адресу: **L. Witenko, 132 South Orange Ave., Newark, N. J.**

Комітет Черниxівчан
в Нюарку, Н. Дж.

ДНІПРОВІ ПОРОГИ І ЗАПОРОЖЖЕ

З „Опису України" Ґ. Бопляна к. 1640 р.

Подав Іван Крипякевич.

Ґійом Левассер де **Боплян** був родом Француз з Норманції; в молодих літах служив у французькім війську і дослужився ступня офіцера. Спеціяльність його була військова інженерія. Коло 1630 р. на візвання польського короля Жиґмонта III. віан переселився на Україну і дістав доручення укріпити на західній спосіб південні границі, на які нападали Татаре. В наших землях він перебув 17 років, займався будованнєм твердинь, основував нові оселі, т. зв. свободи, а деколи брав участь у походах на Татар та у війнах, що вела Польща проти козаків. В 1648 р. він вернувся до Франції. То... задумав він описати для чу...нців ці краї, в яких прожи... так довго і які пізнав. До...дно. В 1650 р. він надруку... книжку „Опис України", ...ву в 100 примірниках, опіс...ще у двох нових виданнях. ...м цього він зладив карту ...дніпрянської України, пер...у докладну мапу цих сторін. ... праці Бопляна це перші би...ня в Европі, з яких чужинці ...гли познайомитися доклад...ше з Україною; для нас те...р праці французького інжи...ера є цінним тереном до пізнання побуту України в XVIII. в. З цього „Опису України" подаємо одну частину — опис Дніпрових порогів.

Порогом називається ряд ...кал, що тягнуться поперек ...ріки з одного берега на другий і творить перешкоду для плав...би. Перший поріг — **Койдаць...кий.** Тут знаходиться замок, я...кий я заложив в липні 1635 р.; ал...е у слідуючім місяці серпні, ск...оро по моїм відїзді, якийсь Су...лима, старшина козацьких пов...станців, як вертався з мор...ського походу, побачив замок, ...о спиняв його у повороті в ...дну сторону, несподівано за...подів ним, розбув цілий ґар...он, що складався з яких 200 ...дей, під проводом полков...ика Маріона, родом Францу.... Потім Сулима зруйнував у...кріплення і вернувся з козака...ми на Запорожже. Але недовго володіли вони сею кріпостю; скоро взяли їх в облогу і розбили инші, вірні козаки під приказами великого гетьмана ...нецпольського; на кінець ...водар повстання дістався ...неволі разом з усіми това...шами, їх відвезено до Вар...и і там четвертовано. Тим...м Поляки залишили без у...сей замок і це скріпило ...вість козаків і відкрило ...рогу до повстання, що ...ло 1637 р.

... повстанню і заключенню ... гетьман Конецпольський ...вився своею особою в ... з чотиротисячним військ... оставав там майже мі... поки не відбудовано ук...не. Потім він відійшов і ... собою 2000 жовнірів, а ...доручив з другим відділом і пушками зробити розслідиа... до останнього порога; у відворотній дорозі я приказав мені ...днятися вверх рікою у човнах. Це дало мені можність бачити вигляд тринацятьох порогів і зобразити їх на карті.

У т...х місцях сто і навіть тисяча людей не є зовсім безпечні; навіть ціле військо повинно йти не инакше, як у строгім порядку, бо у степах є кочовища Татар, що не мають осідку, бродять то сюди, то туди по тих широких степах ордами від пять до шість, деколи до десятьтисяч людей. Я бачив і звид...в усі тринацять порогів, пере...ав всі водопади до гори проти течії у простім човні; на перш...й погляд це видається немо...ливе, бо декотрі пороги мають 7 до 8 стіп опаду,— осудіть, ...к гарно треба володіти весло... Ніхто не може бути при...ий до козацького товари..., поки не переїде човном ...ори через пороги, відпові...но до їх звичаїв я також можу бути козаком, — честь на яку я заслужив собі через сю подорож.

Щоби докладно сказати вам, що таке пороги, я скажу; сі пороги виглядають якби ланцюх скал, перетягнений через ріку; деякі заховані під водою, инші видні на верх і деякі доходять до більше як 8 або 10 стіп висоти і до величини дому і притім вони стоять так близько оден від другого, що виглядають якби гребля, що здержує воду. Вода проривається і паде струею з висоти 5 до 10 стіп у деяких від 6 до 7 стіп, відповідно до рівня води. Весною, в часі тaяння снігів усі пороги покриваються водою, з виїмком семого, званого Ненаситець, який тільки оден є перешкодою плавби. Літом і в осені, коли рівень води стоїть дуже близько, скали доходять від 10 до 15 стіп висоти; але із усіх 13 порогів, тільки між десятим, Буділівським, і одинацятим Таволжанським, Татаре можуть переходити ріку вплав бо береги тут більше доступні.

На цілім просторі від першого до останнього порога, я замітив всього два острови незатоплені водою. Перший острів, що називається **Стрільчий,** лежить між третім і четвертим порогом; це камяна скала біля 30 стіп висоти зі стрімкими збочами. Острів має коло 500 кроків довжини і 70—80 ширини. Не знаю, чи є по ньому вода, бо ніхто не відвідує його, крім птиць; зрештою він цілий по берегах густо поріс диким виноградом.

Другий острів, значно більший від першого, коло 2000 кроків довжини і 150 ширини, також скалистий, але менше стрімкий, дає місце укріплене від природи і пригоже для поселення; тут у великій кількости росте таволга, червоний корч, твердий як букшпан таболга це рід лози). Сей острів називається **Таволжаний,** таксамо як одинацятий поріг. Тринацятий поріг називається **Вольний,** — місце дуже підхоже на будову города або замку.

У віддалі гарматнього вистрілунижче на Дніпрі є скельний острівець, званий у козаків **Кашеварниця,** — ніби вони висловити тим радість, що щасливо перейшли пороги і можуть відсвяткувати це пиром на цьому острівці; треба знати, що вони уживають пшона на харч підчас походів.

Нижче від Кашеварниці до Кичкаса стрічаємо богато, прегарних місць до поселення, **Кичкас** це мала річка, що впадає до Дніпра з татарського боку; вона дає імя довгій пісковій лаві, що врізується у Дніпро; її край, це ряд недоступних обривів. Доступ сюди відкривається тільки зі сторони суші через низинну шийку, довжини коло 2000 кроків. Треба тільки перегородити це місце і можна мати гарне укріплення. Правда, земля тут нерівна, покрита горбами, з яких одні є вищі від татарського берега, инші перевищають цей беріг. Взагалі місце дуже піднесене, русло ріки відкрите, вільне від перегород, нешироке і ще звужується до полудня. Траплялося мені бачити як жовнірі стріляли з лука з одного берега на другий, при чому стріли падали більше як сто кроків на противний беріг. Це найголовнійша і найліпша переправа, бо русло має в цьому місці не більше як 150 кроків в ширину, береги всюди доступні і місце відкрите, так, що не треба боятися засідки. Ся переправа також називається Кичкас.

У віддалі пів милі вниз за струею починається острів **Хортиця,** але що я не заходив дальше в ту сторону, можу подати тільки дещо з оповідань инших осіб, а не ручу вповні за їх правдивість. Говорять, що цей острів досить значний і високий, береги майже всюди обривисті і тому мало доступні; він займає не менше як дві милі на довжину і пів милі на ширину, особливо у верхній своїй части, бо він постепенно звужується і понижається в напрямі до заходу. Він ніколи не підлягає повені, вкритий дубовим лісом і дає прегарне місце до поселення, що могло би бути граничною кріпостю проти Татар. В низу від Хортиці русло ріки сильно позширюється.

Дальше є **Великий острів,** до двох миль довжини, цілком безплодний; він має невелике значінне, бо весною заливає його вода майже цілком, з виїмком середини, де лишається сухий простір коло 1500 до 2000 кроків у промірів. Напротив цього острова впадає до Дніпра з татарської сторони дуже бистра річка, **Кінська Вода,** вона має русло віддільне від Дніпра, здовж татарського берега, на всьому його просторі до острова Тавані та дві милі нижче; деколи зливається з руслом Дніпра, але по тіл знова відділяються від нього великими пісчаними насипами.

Томаківка це острів коло чверти милі у проміні, майже круглий і піднесений у виді півкулі, цілий покритий лісом, з його верха видно цілий біг Дніпра від Хортиці до Табані; взагалі це дуже гарний острів, але я міг познайомитися тільки з характером його берегів; лежить блище до української як до татарської сторони. Хмельницький вибрав його на прибіжище, коли грозила йому неволя; тут почали збиратися козаки, як приготовлялися до повстання в маю 1648 р. і звідти вирушили у похід, що скінчився їх побідою 26 мая під Корсунем.

Дещо нижче від ріки **Чортомлика** серед Дніпра є досить широкий острів, на якому є розвалини; його окружає з ріжних сторін більше як 10.000 инших островів, більших і малих, розкинених без найменшого порядку. Деякі з них сухі, инші болотнисті, але всі загалом порослі очеретом грубости списа, який вказує, де є рукави ріки, що їх розділяють. Цей лябіринт служить для козаків прибіжищем, яке вони називають **Військовою Скарбницею.** Всі ті острови весною заливає вода, сухим лишається тільки це місце, на якому стоять розвалини. Ріка має в цьому місці більше як милю ширини і всі зусилля Турків не можуть тут вдіяти нічого. Тут погибло немало турецьких ґалер, що здогоняли Турків, які верталися з морських походів; запутавшися між островами, не могли знайти дороги, тимчасом як козаки у своїх човнах безкарно стріляли до них із очеретів. Від того часу ґалери не заходять у Дніпро дальше як 4 до 5 миль від устя. Оповідають що у Військовій Скарбниці козаки заховали у каналах богато пушок і ніхто з Поляків не знає сього місця, бо вони ніколи тут не бувають, а козаки з свойого боку державть це в тайні, яку знає тільки небогато з них. Вони спускають на дно всі пушки відняті у Турків, також свої гроші, і добувають їх звідтам в міру потреби. Кождий з них має свій окремий тайник; вернувшись після кождого походу, вони збираються тут для поділу добичі награбленої у Турків, опісляж кождий ховає під водою свою частину, тобто такі річі, що не псуються у воді. Тут будують вони також свої чайки себто човна, в яких виправляються на море і човна мають коло 60 стіп довжини, 10—12 ширини і 8 глубини і мають по дві керми.

Каір це довгий острів, на 5 до 6 миль, цілком плоский, вкритий почасти очеретом, по части вербами; головне русло іде з правого берега і тому острів ширший з татарської сторони, але за те його лівий край ніколи не заливається підчас повені.

Велика Вода називається чисте плесо на Дніпрі, незакрите островами, що лежить проти устя Осокорівки.

Острів **Носаківка** має коло двох миль довжини, весною заливає його вода; Татаре переходять деколи через той острів, таксамо через Каір і **Космаку,** що розтягається всього на пів милі; між тим другим островом і українським берегом є рукав, званий також Космака, яким пробираються козаки, коли спускаються на море і бояться, щоби не замітила їх турецька сторона, яка постійно стереже Таванського проливу в тім місці, де стоять розвалини старинного замку Аслан Городище.

Таванська переправа дуже догідна для Татар, бо ріка має одно суцільне русло, не більше як 500 кроків широке; український беріг дуже високий і обривистий, а противний, який творить рука Тавань, низинний і ніколи не заливається; він дає дуже добре місце для будови укріплень, щоби здержувати козаків і перешкодити їх морськиб походам. Ріка пливе одним руслом на просторі двох миль, потім починає розділятися, творячи острови і між ними рукави.

Острів **козацький** має пів милі на довжину, але вода його заливає. Острів **бурчанка** приблизно такої самої величини, що попередній і також підлягає повені, але облегчує Татарам переправу; тут треба перепливати три рукави, а саме Кінську Воду і подвійне русло Дніпра, бо ніодного з них не можна перейти вбрід.

Від Кичкаса до Очакова є пять татарських переправ. Перша **Кичкас;** друга **Носаківка,** що дає мало вигоди, бо не має більше як три четверті милі в ширину, переповнена островами і заростає очеретом, що утруднює переправу через канали; крім цього Татаре бояться козаків, що звичайно держаться недалеко і часто роблять їм засідки. Третя і найліпша переправа **Тавань,** дає цю вигоду, що є віддалена всього на один день дороги від Криму і має тільки два канали: Кінську Воду, яку звичайно можна переходити вбрід, в цьому місці, і потім Дніпро, що тут не дуже широкий, хоч має 500—6000 кроків на ширину і через який треба переправлятися вплав. Четверта переправа **Бурганська** менше вигідна, як попередня; вона складається із трьох рукавів: Кінської Води і двох рукавів Дніпра, всі три не мають броду. Пята й остання у **Очакова,** при самім устю Дніпра, широкого на добру французьку милю. Татаре переправляються через неї в такий спосіб. Поперек своїх човнів, досить пласких, прикріпляють жердки, до яких привязують коні рядом одного коло другого, в рівному числі з кождої сторони, щоби заховати рівновагу; потім укладають в човен свій товар і кермують ним у потрібному напрямі; привязані коні пливуть за човном і так перепливають лиман; коні звичайно тратять сили, але при повільнім русі човна, привязані коротко до жердок, що їх піддержують, перепливають безпечно; очевидно це можливе тільки при відповідній погоді.

НАДІЯ.

Гей, на долах нема долі
І на горах горе,
Бідний нарід у неволі
Лихом лихо оре.

Та надія не маліє,
Не никне ніколи:
Зійде сонце, обігріє
І гори і доли!

А. Лотоцькию.

ТРУПА МЕДОВА В НЮ ЙОРКУ.



На Секонд Евеню під ч. 9 в салі товариства „Просвіщенне", або Просвіта, починає свої представлення знана українська трупа фаховців акторів під орудою талановитого співака і режісера Д. Медова при співучасти вельми улюбленої співачки Р. С. Соловевої і других першорядних акторів і акторок. Крім того великий хор і танцюристи. Сцена и нові декорації будується під наглядом Медова, а також і електричні освітлення. Перше представленне відбудеться в суботу, 13-го грудня; відограється безсмертна Наталка Полтавка. Д. Медов в ролі Виборного. Р. Соловева в ролі Наталки. Готується до виставлення „Суета", „Майська ніч", „Вій", „Кума Марта", „Сорочинська ярмарка" і другі. Більше інформації можна знайти в афішах і оголошеннях.

286 Театрал.

Матвій Костишин.

СПОМИН.

Нависнуи хмари; вихор шаліе —
В чужині блуджу, серденько мліє.,
Мліе та вяне; десь би линуло,
Щоб тільки рідну мову почуло —
Свої пісні чарівні чути,
Бо в чужих степах її не чути...
Ще тяжше стане, коли згадаю
Стару хатчину під тихим гаєм,
Де цвіли груші, рожі буяли
До сходу сонця пташки співали,
Днесь на чужині, мов крізь сон бачу,
Блуджу степами, нишком поплачу,
Коли згадаю хату рдіненьку,
У ній, мов голу, матір стареньку
Як при куделі нитки сукоче
Гляне,, чось плачуть карії очи.
А з нею хата, немов сумує
Днесь, як згадаю, серце відчує
Чому у неї слезоньки лились,
Як карі очи кругом дивились?

— — — — — — — — —

У тій старенькій малій хатчині
Вперше світило сонце дотині,
Бо в ній матуся на світ привела,
В журбу та лихо малим повила.
Та щей до того в сльозах купала,
А йдучи в поле то колисала.
Хоч утомлена з собов носила,
Коли заснуло, під сніп вложила
Щоб присипляло свою недолю,
Буйний співав-му, як гуляв в полю.

— — — — — — — — —

Колисав до сну дитину
Щоб солодко спало
І про суджену недолю
Маленьким не знало...
Так минали сни діточі
При материй груди
Воно ссало гіркі сльози
І мозольні труди.

* * *

Кругом промірив світи широкі
І переплилось море глубоке,
А сльози ллються і не всихають
Зжурене серце більш розривають
Бо нема щастя, нема і долі
Остав неначе билина в полі.
Куди не гляну, пекло усюди
Хула на Бога, хула на люди.
Знов серце рветься там, де родився.
Дарма! бо ворог кровю запився
І там не знайде воно спокою,
А сльози — сльози завше зі мною.
Вони серденько пошматували
Літа найкрасші при них пропали
Більш не повернуть, не усміхнуться
Не смійтесь юди, що сльози ллються,
Бо ними мати мене кормила
Із ними — з ними, в світи пустила.

Вінніпеґ, Ман., Канада.
1919 р.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОПИСІ.

ҐЕРІ, ІНД.

Під розвагу членам тов. Т. Шевченка, від. 100 У. Н. С.

Зближаються річні збори товариства, на котрих почуєте про діяльність товариства за послідний рік, про працю товариського уряду і про добру чи злу роботу кождого члена зокрема. Тому вашим обовязком, як членів, є прийти на сі збори, котрі відбудуться дня 14. грудня, в неділю, і забрати в них рішучий голос. Почуєте справоздання урядників і побачите, чи вони робили добре, чи зле. Маєте нагоду сказати своє слово. Нині приходить та хвиля, що ви, товариші і товаришки, повинні подумати в чиї руки віддати судьбу товариства на сідлуючий рік. Як ми мало зробили для розвитку товариства сего року, то нашим обовязком є, щоби подвоїти працю в 1925 році. Потреба, щоб усунути всі недомагання, які були в послідним році, але заразом треба вважати, щоби стати на сторожі нашої довголітної праці і сказати всім, котрі хотять знищити наше товариство: руки проч! Хочете заводити лучші порядки у нас, то перше станьте порядними людьми і заведіть порядок у своїй хаті, а потому прийдіть до нас і станьте членами нашого товариства і У. Н. Союза. Ми приймемо вас певне, а тоді можете рішати, які у нас мають бути порядки. окиП сего не зробите то ми без вашої „мудрої ради" обійдемося. А ви, товариші члени У. Н. Союза, не слухайте підшептів чорної кліки, яка вас намавляє покидати товариство і У. Н. Союз. Зважте, що наша організація вже тільки раз показала нам свою батьківську любов! Вона вже нераз обтерла сльози неодним, находячимся в біді. Ви до неї вже десятки літ складаєте свою кервавицю; а нині ви малиби послухати тих людців, котрі намовляють вас до виступлення?! Вони се роблять на те, щоби потому з вас насміятсия, що ви їх послухали. Я тим людям не дивуюся, що вони, чи з глупоти, чи може з зарозумілости взялися нищити наше запомогове товариство. Вони і рідну маму погналиби на ярмарок, як їм хто чужий згори прикаже; а все за того нещасного доляра. Товариші! Прийдім усі, як оден, на річні збори, а там богато дечого почуємо, чого ми не чули за цілий рік. Там переконаємося, чи добра або зла господарка була через цілий рік в товаристві та в У. Н. Союзі. Там почуємо, кілько і хто яку дістав поміч з товариства і У. Н. Союза, там довідаємося про всі подробиці; які ми хочемо знати. Там ми обрахуємо свій прибуток і страту за послідний рік, там ми почислимо свою силу, злучимо всю свою енергію і возьмемося до праці ще з більшою завзятістю на слідуючий рік. Ми своєю присутністю на річних зборах додамо духа до дальшої праці товариському урядови, а нашим ворогам покажемо, що ми свідомі і сильні, що нас ніхто не всилі розеднати з У. Н. Союзом. Ми покажемо, що ми вірні вояки сеї твердині, що ми не дамо її здобути нашим ворогам, доки ми живі. А тоді всякі розвальні індивідуа можуть собі товчи головою до нашого твердого муру; нам се не пошкодить. Вони побачуть, що не вдіють нічого і перестануть нам шкодити. А може ми ще дочекаємо тої хвилі, що і вони станут порядними людьми і тоді не буде „вони і ми" але ми всі разом Українці, члени У. Н. Союза. Тому проч з роздорами, проч зі зневірою і кирнею! Хай живе згода і любов між всіми Українцями і членами У. Н. Союза!

Андрій Цебак.

Всім Читачам до відома.

В числі 289 з дня 12-го грудня 1924, буде поміщене в тім місци дуже цікаве і інтересне для всіх оголошенне.

Уважайте на се оголошенне бо много корисних річей довідаєтеся.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 ц. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 днів перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

Е. Д. МОРЕЛЬ.

У Лондоні вмерла недавно людина, що була нам дуже прихильна і зглядно добре орієнтувалася в наших справах. Е. Д. Морель — це не був пересічний собі чоловік, але людина великого серця, незвичайної праці та цивільної відваги. — Він був послом, членом независимої робітничої партії (а тимсамим — посередно і робітничої партії взагалі), а вмер укінчивши заледви 50 літ життя. Імя Мореля є в Анґлії знане і шановане вже від двайцяти літ але доперва по окінченню світової війни стало загально звісне і поза границями британської держави. Був це неустрашимий борець проти всякої форми мілітаризму і імперіялізму а антантські воєнні ідеольоги мали у нім дуже небезпечного противника.

По званню був він журналіста політик, і належав спершу до ліберальної партії, з котрої рамени еще в р. 1912 кандидував до низшої палати, але не перейшов. Морель поборював вже тоді імперіялістичні методи кольонізації та клеймував в книжках та часописях фаризейство „білого чоловіка", котрий під предлогом, що несе „барвним" людям блага цивілізації — піддає під капіталістичне невільництво та визиск. В перших роках цего століття вийшла на верх скандальна господарка, яку провадив бельгійський король Леопольд (тесть австрійського Рудольфа) в африканській кольонії Конго. До тих мужів, котрі відкликнулися до сумління культурного світа проти тих звірств, які там ділялися — належав в першім ряді Морель. Він заложив в р. 1904 — „Kongo Reform Association", виголосив множество викладів про те питання в Анґлії та в Зл. Державах і дуже много причинився до того, що „Тягар чорного чоловіка" — як він назвав свою книжку проти визиску Ніґрів — зістав їм значно облегчений.

Він однак виступав не лиш проти чужоземних визискувачів, але був рівнож безглядним обвинителем тих імперіялістичних метод, яких уживали Анґлійці при будові своєї світової держави. Він відважно нехтував всі англійські традиційні фрази, а в своїй книжці **„Про англійську псевдо (будцім) демократію"** нищив немилосерно ті англійські політичні порядки, котрі вправді в самій Англії видаються демократичними, але цілком не перешкаджали, що Анґлія мечем і огнем несла свою т. зв „цивілізацію" в заморські краї. — Того рода думка відчужили з часом Мореля від буржуазного табора і завели його між інтернаціоналістів та соціялістів.

Однак властивий „його час" настав доперва підчас війни і по ній. Від самого вибуху її заявився він рішучим її противником і старався передовсім бичувати злочини тайної дипльоматії та вияснити свому власному народови, що **демократія є так довго прямо „мальованою", як довго загранична політика є усунена зпід контролі загалу,** а віддана в руки заводових і невідповідальних дипльоматів та мілітаристів. Опираючись на тій ідейній підставі повстала „Union of Democratic Controll", котра поставила собі за завданне витягнути заграничну політику з тайних міністеріяльних кабінетів на денне світло та поставити на її місце **демократичну заграничну політику.** Потреба було великої відваги, щоби з того рода думками виступити вже підчас війни, і нічого дивного, що Морель підчас війни зістав за них кількакратно судово покараний. Однакож навкруг нього обєдналася ціла громада неустрашимих та спосібних людий як Мекданелд, Snowedn, Norman Angell, Gilbert Murray, Massingham і другі, а їх „Унія" сталася осередком всіх противників війни, та позискала великий вплив на публичну думку у всіх анґльосаських землях.

По закінченню війни став Морель головним речником тих анґлійських політиків, що виступили рішучо проти тої думки, немовби то лише центральні держави, а передовсім Німеччина були виновниками світової війни. Морель ужив всіх своїх сил яко письменник, аґітатор та учений, щоби виказати, що **і держави антанти є співвиновні що до вибуху війни.** Він знав дуже добре, що в цей спосіб він підкопує основи верзайського договору, котрий цілий опираєсь на тім припущенню, що **лише** середні держави були виновниками цего страшного кровопролиття. Морель викрив безпощадно в своїй книзі „The Secret History of a Great Betrayal" („Тайна історія великого ощуства" всі ті сили, що по стороні антанти перли до війни і обвинив передовсім московського царя а далі і його анґлійських союзників. Очивидно, що німецькі націонали зараз це використали і почали його представляти яко оборонця Габсбурґів та Гогенцолернів а рівночасно яко покровителя німецьких імперіялістів. Морель не був однак ні одним ні другим; він не дав збитися з пантелику а провадив далі свої досліджування, щоби виявити правдивих виновників війни. Він знав впрочім дуже добре, що всі капіталістичні правительства поносять свою порядну пайку вини у тім страшнім злочині, якого доси історія людскости еще не бачила.

Морель числив на це, що і в других державах найдуться поступові інтернаціонально думаючі люди, що займуться дослідом вини своїх власних правительств і що на дій підставі мож буде дійти до остаточного справедливого вироку про відповідальність в справі вибуху світової війни. Будь що будь є великою, історичного значення заслугою Мореля, що він зробив перший вилім в нутрі тих бріхонь, яким антанта окружала питанне виновности, а тимсамим причинився до того, що масі анґлійського народа отворилися очи, і він відвернувся обурений від справників того злочину.

Морель був рішучом противником всіх імперіялістичних мирових договорів, і не переставав пятнувати тих їх постанов, котрими лише одну сторону видучу війну розброєно, а побідникам — передовсім Франції і її „малим союзникам" озволено удержувати великі армії і плекати мілітарного духа, котрий від давного пруського ріжниться хиба лише більшою долею фарисейства! У своїй часописи „Foreign Affairs" (Заграничні справи) та в своїх коротких запитав, ставлених в парляменті, звертав він увагу загалу на зброєння Франції та її союзників, і на небезпеку, яка з цего для мира може вийти на будуче.

Знаючи до яких фатальних прямо відносин довело безправне віддання Польщі українських і білоруських земель він старався переконатись на місци про суть діла, і тому поїхав цего року до Поьщі і до поневолених нею земель, де відбув цілий ряд конференцій з визначними — також і нашими політичними мужами. — На жаль — несподівана смерть не дала цему знаменитому політикови і благородному чоловікови — використати тих матеріялів які зібрав і на нашій „окраденій" землі!

Вічна йому память!

Подав **Кр. К. Тр.**

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Вільна Україна, від. 152, повідомляє, що річний мітинг відбудесь о 7.30 вечером в середу, 10. грудня в гали церковній під ч. 249 Court St. Буде вибір урядників на рік 1925 і звіт уряду з попереднього року. Також будемо принимати дітий до У. Н. Союза. Проситься родичів вписати своїх дітий. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник $1.00. — Волод. Сидорович, предс.; С. Присяжний, секр.

МІННЕАПОЛИС, МІН. Тов. Запорожська Січ, від. 385, повідомляє, що річний мітинг відбудесь точно о 6-ій годині вечером в неділю, 14. грудня в гали церковній під ч. 312 — 6th Ave. N. E. Буде справоздання касове; контрольна комісія має поручити, чи есть усе в порядку; відбудесь вибір нового уряду на рік 1925. Обовязком кождого члена явитись. Не явившийся член заплатить кари 50 ц. а урядник $1.00. — Петро Чучман, предс.; Микола Бойко, секр.

ҐЕРИ, ІНД. Тов. Т. Шевченка, від. 100, повідомляє, що річний мітинг відбудесь о 2-ій годині попол. в неділю, 14-го грудня в гали Neighborhood House, 1700 Adams улиця. Кождого члена обовязком є прибути на мітинг і вирівнати свій довг та причинитись своєю радою для добра Товариства і У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить кари $1.00, а урядник $2.00. — Іван Павровський, предс.; Андрій Цебак, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, подає до відома своїм членам і членицям, що звичайний місячний мітинг відбудеться в четвер, дня 11. грудня о 7.30 вечером в гали Товариства під ч. 102 Joiner St. Проситься всіх членів прибути на сей мітинг і вирівнати всі довги. Не явившийся член буде поданий до суспендовання, отож проситься всіх членів прибути, бо на тім мітингу буде вибір урядників на рік 1925 і на тім мітингу будесь принимати нових членів до Тов і У. Н. С. Пригадується родичам, котрі еще своїх дітий не вписали, нехай запишуть на тім мітингу, бо се є остатний мітинг, на котрім ще можна вступити без оплати вступного до У. Н. Союза. — Петро Ковтун, М. Магомет, В. Кучмій.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорожська Січ, від. 75, повідомляє, що річний мітинг товариства відбудесь о 1-ій год. пополудни в неділю, 14. грудня в гали парохіяльній, 3464 Cicotte Ave. Буде справозданне старого уряду за рік 1924 і вибір нового уряду на рік 1925. Проситься, щоби кождий член привів хоч одного нового члена. Неявившийся член заплатить кари 50 цнт., а урядник $1.00. — Василь Чмир, предс.; Стефан Франків, секр.

ҐВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбудеся 14-го грудня в галі парохіяльній на 42-ій і Джейкоб улиці. На тім мітингу всі члени мають явитись, позаяк будуть важні справи до полагодження і вибір нового уряду. Мітинг розпічнеться точно о годині 2-ій пополудни. Неприсутний член заплатить кари 50 цнт., а урядник $1.00. — Петро Вітенко, предс.; Мих. Пуцило, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, дає до відома всім своїм членам і урядникам, що річний мітинг відбудеться дня 14-го грудня, в гали парохіяльній під ч. 4950 So. Paulina улиця, точно о годині третій пополудни. Отож кождий член повинен явитися на сі збори, а тимбільше всі урядники. На сих зборах будуть важні справи і вибір нового уряду на рік 1925-тий. — Іван Чорній, секр.

BDWOODWN, WL@. Ox33.ц енпри
ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 146, повідомляє всіх членів, що річний мітинг відбудеться дня 14. грудня в неділю, точно о 12 годині вполудне. Товариші, Вас проситься всіх прийти на мітинг. Буде вибір нових урядників. Пост-картів не можу висилати, бо немаю адресів. Проситься вирівнати вкладки за старий рік таксамо і за діти. Дуже важна справа, тож всі члени мусять її обговорювати і знати що то є. — Уряд Товариства.

ДІТРОЙТ, МІШ. Отсим повідомляється членів Бр. св. Ів. Хр., від. 292, що річний мітинг відбудеться в неділю, 14. грудня в парафіяльній гали при Clippert і Edward. Кождий лен має бути на гали вже о 11.45, а не пізнійше. Покажімся хоч раз на рік. Кождий член най возьме з собою відзнаку. Мітинг розпічнеться точно о 12.30 тому, що є дуже важні справи, тож присутність кождого члена конечна. Програму мітингу предсідатель проголосить на мітингу. Пригадуєся що ювилейна кампанія триває тільки ще сей місяць, а кілько ми зорганізували нових членів? Направмо ту похибку хоч при кінци, ліпше пізно як ніколи. Члени мають вирівнати свої вкладки, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — Д. Запотічний, предс.; П. Кізел, секр.; Т. Медвідь, кас.

КАЛУМЕТ СИТІ, ІЛЛ. Тов. ім. Івана Франка, від. 80, подає до відома своїм членам місцевим і позамісцевим, що річний мітинг відбудеться в неділю, 14. грудня о годині 2-ій пополудни в гали Сомер Ґарден, 101 — 155-та ул. На порядку нарад буде справозданне урядників і контрольної комісії з цілорічного діловодства і вибір нового уряду на рік 1925. Неявившийся член заплатить кари 50 цнт., а урядник 1 доляра. Повідомляється тих, котрі хотілиб забезпечити себе чи свою родину в нашій організації, що будеться принимати як старших так і дітий до товариства і до У. Н. С. після статута. —. Грицак, предс.; Т. Грицак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. грудня о 1-ій годині пополудни в гали Укр. Нар. Дому. Проситься всіх членів явитись на сі збори і вирівнати свої залеглости. — Гр. Кисіл, голова; Гр. Степанек, секр. рек.

ЯНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітинг відбудеся в неділю, 14. грудня у Литовській Гали під ч. 628 Franklin Ave., о пів до другої пополудни. Проситься всіх членів прибути на сей мітинг. Кождий член має вирівнати свій довг, бо котрий член не вирівнає довгу не буде мати голосу на річнім мітингу а навіть може бути виписаний з Братства і з У. Н. Союза після статута. Позатим відбудесь вибір нового уряду на рік 1925. Браття, прийдіть всі як оден на річний мітинг і приведіть нових членів, бо тепер є добра нагода вписатися до Братства і до У. Н. Союза без вступного. Буде також справозданне контрольної комісії. Неявившийся член підлягає карі 1 доляра а урядник 2 доляри. — Ю. Присташ, предс.; Іван Мигаль, кас.; Іван Гармич, секр.

ІСТ ЯНҐСТАВН, О. Сестрицтво Пр. Діви Марії, від. 119, повідомляє своїх членкинь, що дня 14. грудня о год. 3. пополудни відбудеться річний мітинг під числом 125 Gordon Ave. Обовязком кождої членкині явитись. Неприсутна членкиня підлягає карі 50 цнт., а урядничка $1.00. — Марія Омелян, предс.; Марія Бурка, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Уряд Бр. св. О. Николая, від. 183, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітинг відбудеться дня 14. грудня, в неділю, точно о год. 4-ій попол. в гали церковній під ч. 9211 Чансей евню. На сей мітинг мають явитись всі члени, як один, на означений час. Члени, котрі прийдуть пізнійше як на 4. годину, не будуть мали голосу. На тім мітингу будесь принимати нових членів. Контрольна комісія здасть справозданне з розходів і приходів. Буде вибір нового уряду на рік 1925. Члени можуть бути звільнені від мітингу задля роботи. Члени, котрі залягають довг по 3 місяці, а на річнім мітингу не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. Неявившийся член заплатить кари $1.00, а урядник $2.00. — М. Дороцький, пр.; Н. Демкович, кас.; П. Бабяк, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, подає до відома всім своїм членом, що річний мітинг сего тов. відбудесь в неділю пополудни, 14. грудня с. р. о годині першій точно в гали Укр. Хати, під ч. 2240 Грейлінг улиця. Кождий член повинен прийти на сей мітинг, бо суть дуже важні справи до полагодження, буде вибиратися новий уряд на рік 1925; буде читаний статут Тов. і будесь вибирати услугу до представлення „За правду і волю", котре має відбутись 28. грудня с. р. та инші справи. Проситься вас дорогі товариші і товаришки, коли маєте свояків або знакомих то приведіть їх зі собою на мітинг, нехай і вони вступлять в члени нашого Товариства і У. Н. Союза. Записуйте свої діти до молодечого Союза і памятайте, що то вже послідний місяць в котрім У. Н. Союз приймає нових членів без вступного. Тож хто хотів би вписатись в члени сего Тов. і У. Н. Союза, най прийде в означений годині на мітинг. Хтоб хотів якихось пояснень ще перед мітингом, най зголоситься до секретаря на понизшу адресу. — Онуфрій Курочка, секр. рек., 3010 Jacob Ave., Hamtramck, Mich.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудесь 14. грудня в гали церковній при Оклей і Райс ул. Проситься всіх членів прибути на мітинг і вирівнати свої залеглі вкладки перед річними зборами. Мітинг відбудесь зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів прибути на збори. — П. Ґуральчук, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.